

مه‌ای جه‌باری

مه‌لای جه‌باری ۱۸۰۶-۱۸۷۶

زیانی شاعیر

له‌دوای داگیرکردنی به‌شیکی زۆر له ناوچه‌کانی رۆژئاوای کوردستان له ئەنجامی جه‌نگی چال‌دیران (۱۵۱۴) پێوه‌ندییەکی تازە ی ئابووری کۆمە‌لایەتی له ولاتی کوردە‌واریدا پەیدا بوو، به‌ناوی ئایین و نه‌وه‌ی پێغه‌مبەر‌ه‌وه سولتانی عوسمانی سەید عەبدو‌لجەبار ناویکی خە‌لکی شاری حە‌مای ولاتی شام خە‌لات دە‌کا، هە‌ندێ پارچه‌ زه‌وی پێش‌کشێش دە‌کا له‌و ناوچه‌یه‌ی که له‌دواییدا ده‌بی‌ئاقاری جه‌بارییان له‌ رۆژه‌لاتی که‌رکووکدا، هە‌مه‌وه‌ند ده‌که‌وتیته لای باکووری و شیخان له‌لای باشووریه‌تی، قه‌ره‌ حە‌سه‌نیش ده‌که‌وتیته لای رۆژئاوای. ناوچه‌ی جه‌باری له ۲۸ ئاوابی پێکهاتوه، دیالیکتی قسه‌کردنی ئیستایان کرمانجی خواروه.

سەید عەبدو‌لجەبار له‌دوای ئەوه‌ی نه‌وه‌ی لی ده‌که‌وتیته‌وه به‌تایبه‌تی شیخ شه‌ره‌فه‌دینی کوری خۆی ده‌گه‌ریته‌وه ولاتی شام، له‌پاشانا ئەم کورپی ده‌بیته‌هه‌ باپیره‌ گه‌وره‌ی بنه‌ماله‌ یا تیره‌ی جه‌باری. له‌دواییدا ئەم کۆمه‌له‌ خه‌لکه‌ له‌ بنه‌ماله‌وه ده‌بیته‌ تیره‌ یا عه‌ش‌ره‌ت، واته‌ سەید‌ه‌کان وه‌ک بنه‌ماله‌ سه‌رۆ‌کایه‌تی ده‌که‌ن و خه‌لکه‌که‌ی دیکه‌ش له‌گه‌لیاندا عه‌ش‌ره‌تی جه‌باری دروست ده‌که‌ن.

شاعیری ئەم ماوه‌یه‌مان فه‌تاح کوری سەید مسته‌فا کوری سەید ئیسماعیل کوری سەید جانی له‌ نه‌وه‌ی شیخ شه‌ره‌فه‌دینی کوری سەید عەبدو‌لجەباری گه‌وره‌یه‌. فه‌تاح له‌ سالی ۱۸۰۶ له‌ گوندی بانگۆل له‌دایکبووه، به‌منداڵی سەره‌تای خۆیندنی له‌لای مه‌لا رۆسته‌می مه‌لای گونده‌که‌یان بووه. وا ده‌رده‌که‌وئ له‌ مه‌له‌ندی خۆیدا ته‌نیا قورنانی خه‌تم کردبێ و، گونده‌که‌یان حوجره‌ی مه‌دره‌سه‌ی خۆیندنی زانستییه‌کانی ئیسلام و زمانی عه‌ره‌بی تێدا نه‌بووی. له‌به‌ر ئەوه‌ ده‌وری فه‌قییه‌تی له‌ مزگه‌وتی نایب ئوغلی له‌ که‌رکووک خۆیندووه‌تی، له‌پاشانا بۆ خۆیندن چۆته‌ سلیمانی و له‌ دواییدا گه‌راوه‌ته‌وه که‌رکووک، ئینجا رووی کردۆته‌ هه‌ولێر و رواندز و سنۆ و، بۆ دواجار نیشته‌جیتی مه‌له‌ندی خۆی که‌رکووک بووه.

له‌ سالی ۱۸۳۱دا یوکی مه‌لای جه‌باری کۆچی دوایی کردوه، ناچار بووه‌ واز له‌ خۆیندن بێنی، یا هه‌یج نه‌بێ په‌له‌ بکا له‌ ته‌واوکردنی خۆیندنی مه‌لایه‌تی، چونکه‌ گومان له‌وه‌دا نیه‌ که‌ ئیجازه‌ی مه‌لایه‌تی وه‌رگرتوه، ئیتر ناچار بووه‌ خه‌ریکی کشتوکاڵ و به‌رپه‌رده‌نی ماڵ و منداڵی بێ.

پێوه‌ندی ده‌ره‌به‌گایه‌تی له‌ کۆمه‌لی کورده‌واری عوسمانیدا هەندێ ته‌نگ‌وچه‌له‌مه‌ی بۆ په‌یدا کردوه، له‌به‌ر ئەوه‌ ناچار بووه‌ دووجار سه‌ر له‌ ئەسته‌موول‌ ب‌دا. جاری یه‌که‌میان له‌ سالی ۱۸۴۲ ده‌چیته‌ ئەسته‌موول‌ بۆ سه‌ندنه‌وه‌ی هەندێ له‌ موڵکانه‌ی بنه‌ماله‌ و تیره‌کانی ه‌اوس‌ییان داگیریان کردبوو. وه‌ک

ده‌رده‌که‌وئ مه‌لای جه‌باری له‌و گه‌شته‌یدا سه‌رکه‌وتوو بووه. جارتیکی دیکه‌ش له‌ سالی ۱۸۴۶ دیسانه‌وه‌ روو ده‌کاته‌وه ئەسته‌موول، ئەم‌جاره‌یان بۆ چاره‌سه‌رکردنی ئەو دۆژمنايه‌تییه‌ی که‌ له‌نیوان جه‌باری و هەمه‌وه‌نداندا له‌ ناوه‌وه‌ بوو، له‌م گه‌شته‌یدا تا په‌لپه‌په‌یک سه‌رده‌که‌وئ، چونکه‌ ده‌سه‌لاتی ده‌وله‌تی عوسمانی نیوانی له‌گه‌ل هەمه‌وه‌نداندا خۆش نه‌بوو، ئەمانه‌ بزێبوون و زیانیان به‌ده‌سه‌لاتی عوسمانی ده‌گه‌یاندا و هەموو شتییک له‌ ناوچه‌ی ئەواندا به‌دلی ده‌سه‌لات نه‌ده‌که‌وته‌وه.

له‌به‌رئ‌وه‌ی مه‌لای جه‌باری له‌ بنه‌ماله‌ییکی سەید و ده‌وله‌مه‌ند بوو پێوه‌ندی له‌گه‌ل کاربه‌ده‌ست و ده‌وله‌مه‌ند و شیخه‌ گه‌وره‌کانی ئەو سه‌رده‌مه‌ هه‌بوو، وه‌ک (مه‌حموود پاشای جاف و شیخ عەبدو‌لرەحمانی خالیسی) و هی دیکه‌. ده‌لێن ناشایه‌تی له‌گه‌ل مه‌وله‌یدا بووه، ئەمه‌یان ره‌نگه‌ به‌ناوی خۆینده‌واری و شاعیرییه‌تییه‌وه‌ بووی، ئەگه‌ر نا له‌ ماله‌وه‌ کاروباری بنه‌ماله‌ و تیره‌ی جه‌باری به‌ده‌ست (سەید قادری کاک)ی‌ه‌وه‌ بووه، هەندێ جار ناوکی ده‌که‌وته‌ نیوانیان‌ه‌وه‌ و مه‌لا ناچار ده‌بوو بۆ ماوه‌په‌یک زویر بێ و له‌ مه‌له‌ندی خۆی بار بکا، هۆی ئەم ناخۆشییه‌ی نیوان ئەم دوو برايه‌ هەندیکێ ده‌گه‌ریته‌وه‌ بۆ پێوه‌ندی نادۆستانه‌ی نیوان مه‌لای جه‌باری و براژنی، واته‌ خیزانی سەید قادری کاکي گه‌وره‌ی که‌ ناوی. هاجه‌ر خان بووه، گه‌یشتۆته‌ راده‌په‌یک به‌شیر ئەو ژنه‌ هه‌جوو بکا، جگه‌ له‌وه‌ ئەو ناخۆشییه‌ی که‌ له‌نیوان جه‌باری و هەمه‌وه‌نده‌کان بووه‌ کاکي به‌خه‌ت‌ابار حسیب کردوه.

مه‌لای جه‌باری له‌ سالی ۱۸۷۶ له‌ ئاوابی تاویربه‌رز کۆچی دوایی کردوه، ته‌رمه‌که‌یان هه‌یناوه‌ته‌وه‌ بانگۆل و له‌وئ نێژراوه‌.

شعیری مه‌لای جه‌باری

مه‌لای جه‌باری وشه‌ی «مه‌لا»ی کردوه به‌نازناو بۆ شیعره‌کانی، له‌ زۆریه‌یاندا به‌کاری هه‌یناوه. ئەگه‌ر به‌ وردی بنواړینه‌ شیعری مه‌لای جه‌باری له‌ رووی روخسار و ناوه‌رۆکه‌وه‌ له‌ چوارچێوه‌ و قالبی شیعری کوردی شاعیرانی گۆرانزهمین ناچیتته‌ ده‌ره‌وه. له‌ رووی روخساره‌وه‌ کیشی خۆمالی ده‌ سیلابییه‌، زۆریه‌ی شیعره‌کان وه‌ستانیان له‌ ناوه‌راستدایه‌، دیاره‌ قافیه‌ش هه‌ر ئەو مه‌سنه‌وی یا جووت قافییه‌یه‌ که‌ ئەم جۆره‌ شیعره‌ له‌سه‌ری ده‌رۆن. زمانی تیکه‌لاه، هه‌ر چه‌نده‌ له‌ بنجدا دیالیکتی گۆرانیه‌ به‌لام به‌ روونی کاری کرمانجیی باشووری به‌سه‌ره‌وه‌ ده‌بیرئ، وشه‌ و رسته‌کانی ساده‌ و ئاسان و له‌ شیعری میلیلی سه‌رزاری نه‌نووسراوه‌وه‌ نزیکن.

له‌ باه‌ت ناوه‌رۆکه‌وه‌ زۆریه‌ی شیعری ئەم شاعیره‌مان له‌ دل‌داری واته‌ وه‌سفی خۆشه‌ویست و وه‌سفی سروشت ده‌رده‌که‌وئ، هه‌رچه‌نده‌ له‌ هەندێ پارچه‌ شیعریدا ده‌کرئ مه‌به‌سیکی دیاریکراو به‌دی بکری، به‌لام به‌تایبه‌تی له‌ مه‌به‌سی دل‌داری و وه‌سفی سروشتدا زۆر جار ئەم دوو مه‌به‌سه‌ تیکه‌ل به‌یه‌کتری ده‌بن.

شیعری مه‌لای جه‌باری ئەوه‌ی له‌به‌ر ده‌ستم‌اندایه‌ زۆر که‌مه‌، له‌به‌ر ئەوه‌ هەموو مه‌به‌سه‌ کلاسیکیه‌کانی شیعری کوردی تێیدا نادۆزێنه‌وه‌، به‌لام له‌گه‌ل ئەوه‌شدا تاکه‌ تاکه‌ شیعری داشۆزین و گالته‌وه‌گه‌پ و بۆ پێکه‌نین به‌رچاو ده‌که‌ون. به‌لای ئیسه‌وه‌ ئەم جۆره‌ شیعرا‌نه‌ی له‌ هەموو روویکی

هونه ریبیه وه له پلهی شیعره دلداری و وه سفه کانی سروشت نین، کهچی په ننگه به پیتی نه و قسه یه ی «ده بِن شاعیر له هه موو بابه تیک بلتی...» نیمه نه و جوړه شیعرانه له مه لای جهباری و شاعیرانی دیکه قویوول بکه بن.

گهشتی دیوانی شیعری مه لای جهباری

نه و به هار

کارتیکی ناساییه کهژی به هار سهرنجی هه موو شاعیرتیک رابکیتیشی له ناوچه جیا وازه کانی ولاتی کهرکوکدا. لهو شیعره یدا مه لای جهباری دیمه نه په ننگا وره ننگه کانی به هار ده جوولیتینی که ده لتی:

میرزام! یه وه عده ی نه و وه هارانه
سه ره تای ته لیت خاتر دارانه
فه سل وه سل دوست سهیر هه ردانه
له ره ی له رزانه ی زه نه خ دارانه
زه مزه مه ی بولبول، ده بده به ی گولته
نه زاره ی هه زار دهر وون پر چلنه
نه پر شسه ی شه ونم نه پرووی په رده وه
نیرگس مه ست چه م وه لاو که رده وه
نه قاره ی مینقار تهیران سوب خیز
بیزه نان نه غمه ی نه کیسای په روویز
چریکه ی چه کاوس چون حو نجه ره ی عوود
مه ر دهنگ چل چهنگ په نجه ی باره بوود
هوو هووی بایه قوش شه و وه هه رده وه
زام دهر دینان تازه که رده وه
دهنگی قیره ی قاز سوب نه سه حرای سوس
مه ر موزیقه ی مه شق شه هنشای عور ووس
تیپ تیپ قولنگان که تاره ی قازان
میرزام تاوه پرووژ تاوات مه وازان
جه ره س وه ئه هه ننگ خو ش قانونه وه
دهنگ و سه دای ساز نه رغه نونه وه

قومری وه قووقووی نه غمه ی هویشه وه
مل وه ته ووق زهر وه فاریشسه وه
قووقووشه ن وه فه رق شاخ سه روه وه
مه ر حاجی وه رای (سه فا و مه روه) وه
که و واقووی که تار قولهنگ تیژ په ر
که رده ن هو ش و گو ش که رو بیان که ر
فه رش فه رح به خش سه و زه ی که دده م خیر
فه رشه نهن وه مولک سه حرای گه رمه سیر
ده ی ساجه ی ده مدا هه ر که س دلپش بوو
چون بولبول هه وای سه و دای گولپش بوو
یاخوود چون فه رهاد دل ئه هه رین بوو
مه زه ی مه زاقش نام شیرین بوو
یاخوود جه دهر وون مایه مه یلش بوو
چون مه جنوون هه وای خال له یلش بوو
مه یو ئه زم سهیر سه و زه و سارا کو
دامانه ش نه هوون دهر وون دارا کو
نه و فه یز فو توووح نه و وه هاره وه
نه و به یزای نه نوار کووی دلداره وه
سهیر سه حرا و ده ست سهیر دیارانه
ناله ی مورغ زار می رغو زارانه
دوست له به هانه ی دلستانی بوو
لا که یید نه جه و اب (لن ترانی) بوو
شه و سه رگه ردانان سه ر نازاد که رو
سه بان وه (وادی ایمن) شار که رو
مه ر (مه لا) یش نیشوو شه و نه ده بیجوورا
نه تییره ی تاریک سپای بی نوورا
نه ر ستاره م بی نه و و به رگ بوو
وه دین دلدار هویت شاد مه رگ بوو

گه‌وره‌م! ئەمه سه‌رده‌می به‌هاری تازه‌یه
 سه‌ره‌تای گه‌یشتن به‌نیاز و ئامانج
 که‌ژی شادبوونی دۆستان و سه‌یرانی هه‌ردانه
 له‌رینه‌وه‌ی ملوانکه‌ی گه‌ردهن زه‌ردانه
 ده‌نگ و ئاوازی بولبوله، وشه‌ی گوله
 موناجاتی هه‌زار دلی پر له شادییه
 له بریسکه‌ی شه‌ونم له‌ پرووی په‌رده‌وه
 نیت‌گس مه‌ست بووه له‌ گیتی ئاودا
 له ئاوازی ده‌نووکێ باڵنده‌ی به‌ره‌به‌پانان
 ئاوازی بێ وینه‌ی نه‌کیسای گۆران‌بیتژی خوسره‌و
 چریکه‌ی که‌ له‌ گه‌رووی عوود دیتته‌ ده‌ره‌وه
 ئەو ئاوازه‌ی له‌ ئامیتری چل چه‌نگی باربود ده‌پۆی
 قاژه‌ی کونده‌بوو شه‌و له‌ هه‌رداندا
 ئیشی برینان تازه‌ ده‌کاته‌وه
 ده‌نگی قیژه‌ی قازی به‌یانیان له‌ سارای سروس
 وه‌ک مۆسیقای مه‌شقی قه‌یسه‌ری عرووس
 تیپ تیپی قوله‌نگان و قه‌تاره‌ی قازان
 گه‌وره‌م! تا رۆژ ئاوات بلاو ده‌که‌نه‌وه
 ئاواز و ئاهه‌نگی خۆشی ئامیتری قانوون
 ده‌نگ و سه‌دا و ئاوازی ئه‌رغه‌نوون
 قومری به‌قوو قووی خۆیه‌وه
 ته‌وقی چیژ و وه‌فا له‌ ملی ئالاه
 ده‌نگ و سه‌دا‌پان له‌ لوتکه‌ی شاخه‌کانه‌وه
 وه‌ک ده‌نگی حاجیبیانه له‌ هاتوچۆی (سه‌فا و مه‌روا)
 ده‌نگی تیپی قوله‌نگه‌ تیه‌ژ په‌ره‌کان
 عه‌ره‌شوقورش که‌ر ده‌که‌ن
 چیمه‌نی شادی به‌خش و سه‌وزه‌ی قه‌ده‌م خیر
 خۆشی ده‌ده‌نه‌ ده‌شت و سارای گه‌رمیان
 له‌و سه‌رده‌مه‌دا هه‌ر که‌س خاوه‌ن دلی بێ (دلدار)

وه‌ک بولبول سه‌ودا و گیرۆده‌ی گۆل بووه
 یا وه‌کو فه‌ره‌اد دلی ئاگرین ده‌بێ
 مه‌زه‌ی سه‌ر لیوی ناوی شیرین ده‌بێ
 یا له‌ ناخی دلیدا مه‌یلی بۆی هه‌یه
 وه‌ک مه‌جنوون هه‌وای خه‌یالی له‌ بیلا‌ی هه‌یه
 سه‌یرانی سه‌وزایی و ده‌شت و کیتی په‌نگین له‌ ناوه‌یه
 داوینی له‌ خوتین و ده‌روونی له‌ سه‌ر شاخ
 له‌و جیلوه‌ په‌نگینه‌ی نه‌وبه‌هاره‌وه
 له‌و رووناکییه‌ سپیانه‌ی کیتی دلدارییبه‌وه
 سه‌یری سارا و ده‌شتی ولاتان بکه‌ن
 ئاوازی باڵندان له‌ میترغوزاران
 دۆست له‌ گۆشه‌ی دلستان (شاری دلدار) بوو
 بێ گومان له‌ وه‌رامی ده‌نگی (لن ترانی) بوو
 به‌شه‌و سه‌رگه‌ردانان نازادن
 به‌شه‌وان به‌ (وادی ایمن) شاد ده‌بن
 هه‌رچی (مه‌لا) یشه‌ شه‌و له‌ تاریکیدا ده‌ژی
 له‌ مه‌لنه‌ندی ره‌شی تاریکی بێ رووناکی
 ئەگه‌ر ئەستێره‌م بێ نه‌واو به‌ده‌خت بێ
 به‌مه‌رگ به‌تایینی دلدار‌ی شاد ده‌بێ

له‌م شیعره‌دا مه‌لای جه‌بار‌ی بایه‌خی به‌هه‌موو لایه‌نیکی سروشت داوه له‌ پروه‌ک و گیاوگۆل وه‌کو
 هه‌موو جۆره‌ شیعر‌ی له‌م باب‌ه‌ته‌ی وه‌سفی به‌هار، به‌لام له‌م ماوه‌یه‌دا به‌ته‌واوی باڵنده‌ ده‌خاته‌ روو، نه‌وه‌کو
 ته‌نیا وه‌ک دیارده‌ییکی مه‌تریالی جوانی سروشت، به‌لکو وه‌ک ده‌نگ و ئاواز و مۆسیقا، هه‌ولتیکی زۆر
 ده‌دا باس له‌ ئاوازه‌کانی ئەم باڵنده‌ جۆراوجۆرانه‌ بکا، هه‌روه‌ها به‌راووردیان بکا له‌ گه‌ل ئاوازه
 جیاوازه‌کانی ئامیتری مۆسیقا، واته‌ مۆسیقای سروشت و ئەو مۆسیقایه‌ی باڵنده‌ی سروشت به‌ده‌نگه
 خۆشه‌کانیانه‌وه‌ دروستی ده‌که‌ن.

شاعیر له‌م هه‌نگه‌مه‌ی سه‌یرانی ئاواز و مۆسیقایه‌ یادی میژوو ده‌کاته‌وه، ئەو ده‌نگ خۆشانه‌ی وه‌کو
 نه‌کیسا و باربورد بوون به‌ره‌مزی ده‌نگ‌خۆشی له‌ میژووی دێرینی ئه‌رکیۆلۆجی رۆژه‌لاتی ناوه‌راستدا،
 دیسانه‌وه‌ شاعیر ئه‌وه‌ی له‌بیر نه‌چووه‌ ئەو ده‌نگ و سه‌دایه‌ی له‌ غه‌بیه‌وه‌ هاتووه‌ به‌ «لن ترانی» و «وادی
 ایمن» خۆی ده‌رکردووه‌، به‌لوتکه‌ی داهێنانی ئاوازی نه‌م‌ری مۆسیقای هه‌میشه‌یی دابنێ.

شانامهی به خسته

شیخ عهبدوئلا بادهوايي مهلاي جهباري بانگ دهکا بۆ ئاههنگي ژنهيناني شيخ سهتاري كوري، لهو كاتهدا مهلا شتيكي ئهوتوي بهدهستهوه نابي شاياني ئهوه بي به ديارى بۆ ئهوه زه ماوهندهى بيا، ئيتتر ناچار دهبي بير لهو بهرانه سووره بكا تهوه كه به تايبه تي له مالهوه دا يانبه ستبوو بۆ ئهوهى به ديارى پيشكيشى مالى زاواى بكا.

لهم شيعره دا مهلاي جهبارى ههستونه ستى منداله كانى دهرده بري چۆن ئهم بهرانه يان له دهست چوو:

ئيمسال به خسته يه كمان گرد بووه دان
سهري بيري بۆ مناله كان
وه سممكۆل چون ئه سپ زهوى ئه درى
دهنگ كا و جۆي له مالم پرى
ديم په يا بوو يهك كـولـه بۆرى
ديزهى ناپه سهن ده موچاو نه شوۆرى
واتش شيخ ئه ولا وه هاش فه رمايى
ته شريف باوه پرى بي وه سه ر شايى
خۆ منيش وه قور گيراوى مالم
دهسم كـهـوتـوى وه دهس زالم
هه ر چه نى گه رام بۆ سوورانهى شيخ
ناعيلاج به خسته م كرده وه له ميخ
كوپ وه باوكه رۆ كچ وه ئاي ئايى
كه فتهن وه شوينم تا قه رقه چايى
يه كتيكان وتى بۆ ناپرسى ئه حوالتمان
لهى زارى و شيوه ن لهى ناله نالتمان
وتم رۆله گيان ئه حوالتمان چيبه ؟
ئهم زيره زيره تان له بهر چيبه ؟
وتيان: باوه هه ناسه مان سه رد بي
رۆن و گوشتمان يه به خسته زه رد بي
ئهو قه ره گريان له زووان بوون لال
من به خسته م هاورد ئه وان چوون بۆ مال

من به خسته م هينا هه تاكو باوه
ئه وه ره نجم دا له گهـلـ منالا
هه ر چه نده ئيمه ره نجمان له گهـلـ برد
ئه ومانيش به گون سه تارا خه رج كرد
ئينه شانامهى به خسته ي مروارى
ياران بوواناشى په ي يادگـارى

واتاكه ي:

ئهمسال بهرانيكمان به خيتو كردبوو
بۆ منداله كان سهري بيري
به سممكۆلى وهكو ئه سپ زهوى دهرى
كا و جۆي له مالمدا نه هيشت
يه كتيك لى په يدا بوو لۆزه نده رتيك بوو
وهك ديزه ي ناپه سه ند و چاونه شو راو
وتى: شيخ ئه ولا فه رموويه تى
ته شريف بفه رمووى و بيتته سه ر شايى
خۆ منيش مالم به قور بگيرى
گيرۆدهى دهستى زۆردار بووم
زۆر گه رام بۆ ئاههنگي شيخ دياريبتيك بدۆزمه وه
ناچار بووم بهر انم له گوريسى كرده وه
كوپ باوكه رۆي بوو، كچ واوه يلاى بوو
به دوام كهوتن تا قه رقه چايى
يه كتيكان وتى بۆ له ئه حوالتمان ناپرسى
لهم زارى و شيوه ن و ناله نالتمان
وتم رۆله گيان ئه حوالتمان چيبه ؟
ئهم زيره زيره تان له بهر چيبه ؟
وتيان: باوه گيان هه ناسه مان سارده
رۆن و گوشتمان هه ر ئهم بهرانه زه رده يه
ئه وه نده گريان له يه زمان لال بوون
من بهر انم هينا ئه وان چوونه مال

من بهرانم هینا هه تاکو باوه
رهنجیکی زۆرم له گهڵ مندالان دا
هه چهنده ئیتمه رهنجمان له گهڵ دا
بهلام بۆ گونی شیخ سه تار کردمان به دیاری
ئه مه به شانامه ی بهرانی مرواری
یاران به یادگار بیگیژنه وه

سمیله کهای کاکه یی

دهلێن کاراییکی کاکه یی لای شیخ عه بدولرپه حمان خالیسی تاله بانی ده بی له مال یا له ته کیه ، بۆ گالته و رابواردن شیخ به سه رتاشه که ی ده لێ سمیلتی کابرای کاکه یی ببری ، ئیتر به زۆر سمیلتی کاکه یی ده قاچن . مه لای جه باری ناگاداری ئهم شانۆگه ربیه ده بن ، ئیتر به زمانی کابرای کاکه ییبه وه ئهم شیعه ده لێ:

ئیلتیجا بردم وه ته کیه داری
له خالیق نه ترس له حه ق بیزار ی
هه ر وام په روا کرد چوومه تاسه وه
دیم دهستی ناما و وه مه قاسه وه
که لیمه ی ته وحید وه زۆر پیم و اچان
وه زۆر سمیلمیان ته مام وه رقاچان
ئه گه ر بویی زه ده ی ئیشه که م
گرده وه بکه م چنگه پووشه که م
له ی شه رمناک ی له خه جه لاتا
هه رگیز نه نی وه م که س له م ولاته
شه رت بوو من له داخ ئه ی سمیله وه
سه ربنیتم وه زێر رای سه ر خیلته وه

واتاکه ی:

رۆژتیک رووم کرده ته کیه
له خودا ناترسن و له هه ق بیزارن
هه روا بیرم ده کرده وه و چووبوومه ژیری وه
دیم دهستی کم بۆ هات به مه قسه وه

به زۆر که لیمه ی ته وحیدیان به سه رم سه پاند
به زۆر ته واری سمیلمیان بری
ئه گه ر ئه نجامی ئهم کاره بیینی
پتویسته کۆمه لئه مووه کانم کۆیکه مه وه
له شه رمان و له خه جاله تیدا
هه رگیز که س نه بیتم له م ولاته دا
په یمان بی من له داخی ئهم سمیله مه وه
سه ربنیتمه ولاتی سه رخیله وه

ئهم شیعه هه چهنده لایه نی جوانی و کۆمیدی پتوه دیاره ، به لام له رووی کۆمه لایه تیبه وه ئهم کرده وه یه راست نیبه ، چونکه چوونه مه یدانیکه به رامبه ر به نه ریتیکی ئایینی که که س مافی ئه وه ی نیبه به ره ره کانی بکا . ئهم رووداوه ئه نجامی دژایه تی ئیدیۆلۆجیه له نیوان ته ریه تیکی ده رویشی (قادی) و ئایینیکی یارسان (ئه هلی هه ق) ، جگه له وه دیاره مه سه له ی نابووری و زه وی و ناقار و دیرا و مه سه له ییکی گرنه بووه له نیوان ده ره به گه کانی هه موو عه شه رت و تیره و بنه ماله کان نه ک ته نیا له نیوان تاله بانی و کاکه ییساندا . هه ر چۆنی بی ئهم کرداران هه ر چه نده ناهه مواریش بن له دواییدا ده بنه سه رچاوه ی داهینانی ئه ده بی به رز له هه موو کۆمه لیکدا .

مه لای جه باری که سایه تیبتیکی شیعه ربی گرنه بوو له گۆرانزه مینی کوردستان له ناوچه کانی گه رمیانی که رکوک ده ورتیکی بالای بووه به درتیژی رۆژگار له ده وله مه ندردنی ئه ده بی کوردی ، مه لای جه باری شیعه ربی که م بووه ، به لام ناوه رۆکی ده وله مه نده بووه ، ئه گه رچی زۆریه ی شیعه ربی باه ته ی دلداری و وه سفی سروشته ، به لام له مه به سه کانی دیکه ش شیعه ربی وتوووه .